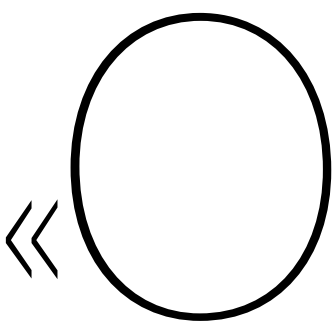

► Το 1921 έφθασαν στην περιοχή του Βόλου 5.300 πρόσφυγες και το 1922 12.000. Αρκετοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στην πόλη

«ΕΣΦΙΞΑΝ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΝΑ ΠΑΛΑΙΨΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ»

Η έκθεση «Από την πατρίδα: τεκμήρια και μνήμες» για τους πρόσφυγες του Βόλου το 1922

«Οι ζωντανοί ετούτοι άνθρωποι, έσφιξαν την καρδιά να παλαίψουν την ανάγκη. Και μάτωσαν και κόπιασαν κι ο ιδρώτας αλμυρός τούς τύφλωνε τα μάτια. Ξερίζωσαν τ' αγκάθια εδώ στον Ξηρόκαμπο, μάζεψαν τα κοτρώνια που κατέβαζε από τα πανάρχαια χρόνια ο χείμαρρος Ξεριάς, ο πρώτος Αναυρος του Ιάσονα, έσκαψαν τη σκληρή γη του στέρφου τόπου. Και να το θαύμα! Στα τέλη του φθινοπώρου του 1924 φάνηκαν στημένα τα πρώτα "σπίτια" της καινούργιας πατρίδας τους με πισσόχαρτο για στέγη». Η μαρτυρία ανήκει στον Παναγιώτη Κατσιρέλο («Ο προσφυγικός "συνοικισμός": το χρονικό της ίδρυσης στο Βόλο της σημερινής Νέας Ιωνίας», 1994), ο οποίος έφτασε παιδί ακόμη στον Βόλο. Ως συμπληρωματική ακούγεται και η αφήγηση του Βολιώτη Τάκη Οικονομάκη, ο οποίος στις 20 Σεπτεμβρίου 1922 γράφει στην εφημερίδα «Θεσσαλία»: «Την φθινοπωρινήν νρεμίαν του λιμένος μας ήλθε χθες να ταράξη ένα μεγάλο μαύρο κύμα, κύμα συμφοράς... Το μαύρον αυτό κύμα μάς το απέστειλεν η αντίπερα του Αιγαίου ακτή. Απετελείτο από τα τραγικά θύματα της φρικτής μικρασιατικής συμφοράς, από τα θλιβερά αυτά ναυάγια του ασιατικού Ελληνισμού, τα οποία η

θαλάσσα εξέβρασε και εις την παραλίαν μας. Υπέρ τους δέκα χιλιάδας πρόσφυγας έφθασαν χθες έως εδώ... Απεβιβάζοντο και εσταυροκοπούντο, απεβιβάζοντο και εφλιούσαν το χώμα, απεβιβάζοντο και άλλοι έκλαιαν, άλλοι χαμογελούσαν με την εντύπωση ότι ετελείωσαν τα απερίγραπτα μαρτύριά των που κατά τον τελευταίον μήνα εδοκίμασαν».

► Εισιτήριο του 1920 για τον Οθωμανικό Σιδηρόδρομο της Ανατολής στο όνομα Μ. Σεφεριάδης

Ο Βόλος δεν θα μπορούσε να λείπει από τον φετινό αναστοχασμό για τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, καθώς αποτέλεσε έναν από τους σταθμούς των προσφύγων κατά τον ξεριζωμό, αλλά την ίδια στιγμή κατά τη διαδικασία ανασυγκρότησης ενός ολόκληρου κράτους. Το γεγονός αυτό υπενθυμίζει η φροντισμένη περιοδική έκθεση «Από την πατρίδα: τεκμήρια και μνήμες», που διοργανώνεται στο Μουσείο της Πόλης του Βόλου από τις 16 Δεκεμβρίου. Η «αποστολή» της είναι διπλή: αφενός να αναδειξεί διαφορετικές πτυχές της περιπέτειας του μικρασιατικού Ελληνισμού, αφετέρου να συλλέξει και να διασώσει ό,τι έχει μείνει από την άυλη και υλική πολιτιστική κληρονομιά της πρώτης γενιάς προσφύγων.

Οι προφορικές μαρτυρίες προσφύγων πρώτης και δεύτερης γενιάς είναι το αποτέλεσμα μεγάλης έρευνας, όπως και η συγκεντρωση τεκμηρίων, όπου συμπεριλαμβάνονται φωτογραφίες, ρούχα, στρωσίδια, κεντήματα, εικόνες, ευαγγέλια, κοσμήματα, φυλαχτά, τάματα, είδη καθημερινής χρήσης, πιστοποιητικά ταυτοπροσωπίας, επαγγελματικά εργαλεία, παιχνίδια, διακοσμητικά αντικείμενα, νομίσματα - χαρτονομίσματα, μικροέπιπλα. Παράλληλα, έγινε συγκεντρωση προφορικών μαρτυριών από τους πρόσφυγες των επόμενων γενιών σχετικών με την οικογένειά τους, τις αναμνήσεις που έχουν παραδοθεί από γενιά σε γενιά για την ιστορία της οικογένειας, την καθημερινή ζωή στον τόπο καταγωγής τους, καθώς και την εγκατάσταση στη νέα πατρίδα. Αλλά και οι απόγονοί τους παραχώρησαν κομμάτια δαντέλας, τμήματα από παλιές ενδυμασίες, φωτογραφίες, στέφανα του γάμου στη γυάλινη θήκη τους, εικόνες, εργαλεία και χάλκινα σκεύη.

Μαρτυρίες και τεκμήρια

Η έκθεση, που διαρκεί έως τις 26 Μαρτίου 2023, πλαισιώνεται από κατάλογο 128 σελίδων με φωτογραφίες των αντικειμένων, αλλά και συνεντεύξεις της νεότερης γενιάς. Παρουσιάζεται έτσι, για πρώτη φορά σε έντυπη μορφή, ένα σημαντικό σύνολο κειμηλίων πέραν των θρησκευτικών εικόνων.

Η έκθεση, που διαρκεί έως τις 26 Μαρτίου 2023, πλαισιώνεται από κατάλογο 128 σελίδων με φωτογραφίες των αντικειμένων, αλλά και συνεντεύξεις της νεότερης γενιάς. Παρουσιάζεται έτσι, για πρώτη φορά σε έντυπη μορφή, ένα σημαντικό σύνολο κειμηλίων πέραν των θρησκευτικών εικόνων.

Info

Μουσείο της Πόλης του Βόλου (Φερών 17), από 16/12 έως 26/3/2023, www.vmoc.gr/

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΒΕΚΙΟΣ

ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΑ «ΠΡΟΣΦΥΤΑΚΙ»

Τρεις επισκέπτες βρίσκονται στην Αίθουσα 29 του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου μπροστά από ένα μαρμάρινο άγαλμα ύψους 63 εκ. που παριστάνει ένα βοσκόπουλο το οποίο κρατάει στην αγκαλιά του ένα σκυλάκι και είναι γνωστό ως «Προσφυγάκι», όταν ανακαλύπτουν ότι οι πρόγονοί τους ήταν στο ίδιο καράβι από τη φλεγόμενη Σμύρνη. Ο αρχαιολόγος Κωνσταντίνος Κουρουνιώτης πρόλαβε να πάρει ένα αγαλματάκι, η κυρα-Λένη, μια σμυρνιαίνο νοικοκυρά, ένα εικόνισμα και μία συνταγή της γιαγιάς της και ο κυρ Ιορδάνης, ένας σμυρνιαίος νταής, τον τζουρά του. Και εκεί, ανάμεσα στις θύμψες και τα εκθέματα, ξεδιπλώνονται αναμνήσεις, παραδόσεις, μουσικές, μυρωδιές και γεύσεις στην παράσταση «Το προσφυγάκι» (φωτογραφία) του Γιάννη Καλατζόπουλου, σε σκηνοθεσία Αιμιλίας Υψηλάντη και Βαγγέλη Βογιατζή και μουσική Παντελή Θαλασσινού. **Πότε:** Κάθε Κυριακή στις 11.00. **Πού:** Στο θέατρο Αργώ, Ελευσινίων 15, Μεταξουργείο. **Διάρκεια:** 70 λεπτά. **Κόστος:** 12 ευρώ, 10 μειωμένο, 8 παιδικό.

ΜΕ FAMILY KIT ΣΤΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Και από μια θεατρική επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο πάμε σε μια οικογενειακή στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και με τη βοήθεια του Family kit (οικογενειακό κουτί) του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης που υπόσχεται μια ολοκληρωμένη εμπειρία περιήγησης στο Μουσείο για όλη την οικογένεια, ειδικά σχεδιασμένη για να χωράει σε ένα κουτί. Στον πρώτο όροφο του Μουσείου, ένας αρχαίος τεχνίτης από τις Κυκλάδες, ο γιος του, ένας αρχαιολόγος, μια συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης και μια μαθήτρια της Γ' Δημοτικού ξεπηδούν από το κουτί και μας διηγούνται με τον δικό τους ξεχωριστό τρόπο τις ιστορίες τους για τις Κυκλάδες και τον Κυκλαδικό Πολιτισμό. Στον δεύτερο όροφο τα πήλινα αγγεία «ζωντανεύουν» και «μιλούν» για το ταξίδι τους, την κατασκευή τους, τη διακόσμσή τους, τους μύθους που έχουν αποτυπωθεί πάνω τους. Κάθε Family kit που απευθύνεται και σε αγγλόφωνες οικογένειες με παιδιά άνω των έξι ετών περιλαμβάνει αντίγραφα εκθεμάτων, κάρτες με πληροφορίες και ένα σημειωματάριο με προτάσεις για δραστηριότητες. **Πού:** Στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Νεοφ. Δούκα 4. **Κόστος:** 20 ευρώ για οικογένεια με έως 2 ενήλικους και έως 3 παιδιά.